

Preses relīze

Luksemburgā, 2021. gada 23. septembrī

ES atbalsts reformām Ukrainā nav efektīvs cīņā pret augsta līmeņa korupciju

Saskaņā ar īpašo ziņojumu, ko publicējusi Eiropas Revīzijas palāta (ERP), neraugoties uz ES darbībām, Ukrainā joprojām ir plaši izplatīta augsta līmeņa korupcija un valsts nozagšana. ES ir centusies risināt korupcijas problēmu Ukrainā kā transversālu prioritāti; tā ir novirzījusi līdzekļus un pūliņus uz dažādām nozarēm, sākot no konkurences vides līdz tiesu sistēmai un pilsoniskajai sabiedrībai. Taču revidenti norāda, ka sniegtais atbalsts un ieviestie pasākumi nav devuši gaidītos rezultātus.

Vairāk nekā 20 gadus ES ir atbalstījusi Ukrainu tās reformu programmā. Korupcijas apkarošana, kas ir būtisks šķērslis valsts attīstībai un ir pretrunā ES vērtībām, ir šī atbalsta neatņemama sastāvdaļa. Augsta līmeņa korupcija un valsts nozagšana Ukrainā ir endēmiska parādība – tā ne tikai kavē konkurenci un izaugsmi, bet arī kaitē demokrātiskajam procesam. Korupcijas dēļ ik gadu tiek zaudēti desmitiem miljardu eiro. Eiropas Komisija, Eiropas Ārējās darbības dienests (EĀDD) un ES padomdevēja misija ir centusies risināt šo jautājumu un ir atbalstījuši vairākas reformas, lai stiprinātu tiesiskumu un apkarotu korupciju Ukrainā.

ES jau sen ir apzinājusies saikni starp oligarhiem, augsta līmeņa amatpersonām, politiķiem, tiesu iestādēm un valstij piederošiem uzņēmumiem. Tomēr revidenti atzīmē, ka ES nav izstrādājusi reālu stratēģiju cīņai pret augsta līmeņa korupciju. Piemēram, nelikumīgas finanšu plūsmas, tostarp nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācija, tiek apkarotas tikai virspusēji. Tomēr ES Ukrainā ir atbalstījusi daudzas pretkorupcijas reformas un darbības. Vairumā gadījumu atbalsta apjoms ir atkarīgs no tā, vai ir izpildīti vairāki nosacījumi. Taču Komisija šīs prasības bieži vien ir interpretējusi pārāk brīvi, un rezultātā ir iegūti pārāk pozitīvi vērtējumi. Tam par piemēru revidenti min bezvīzu sistēmu. Šīs sistēmas darbība nav tikusi pārskatīta, par spīti tam, ka netiek izpildīti divi no trim ES atbalsta saņemšanas nosacījumiem.

“Neraugoties uz daudzveidīgo atbalstu, ko ES ir sniegusi Ukrainai, oligarhi un personīgās intereses turpina apdraudēt tiesiskumu Ukrainā un rada bīstamību valsts attīstībai,” sacīja par ziņojumu atbildīgais Eiropas Revīzijas palātas loceklis Juhan Parts. *“Ukrainai ir vajadzīga mērķtiecīga un*

Šī preses relīze sniedz kopsavilkumu par Eiropas Revīzijas palātas sagatavoto īpašo ziņojumu. Tā pilns teksts ir pieejams Palātas tīmekļa vietnē www.eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

efektīva stratēģija, lai vājinātu oligarhu varu un mazinātu valsts nozagšanu. ES var būt daudz nozīmīgāka loma nekā līdz šim.”

Eiropas Savienības palīdzība uz vietas ir devusi tikai ierobežotus rezultātus. ES atbalsts cīņai pret konkurenci kropļojošām struktūrām un darbībām koncentrējas uz korporatīvo pārvaldību un Ukrainas tiesību aktu saskaņošanu ar ES normām. Ja neskaita dotācijas neatkarīgiem plašsaziņas līdzekļiem un aktīvistiem, ES atbalsts nav vērsts uz to, lai apzinātu augsta līmeņa korupcijas shēmas, kurās iesaistīti valsts uzņēmumi. Tomēr, tā kā daudzi uzņēmumi Ukrainā ir korumpēti monopoli vai oligopoli, revidenti uzskata, ka ES būtu bijis jārikojas tiešāk, lai likvidētu šķēršļus brīvai un godīgai konkurencei.

Arī ES atbalsts tiesu sistēmas reformai nav devis pietiekamus rezultātus. Tomēr ES projekti un atbalsts spēju veidošanā palīdzēja pārstrādāt Ukrainas Konstitūciju un arī daudzus tiesību aktus. Revidenti atzīst, ka šie pasākumi arī atbalstījuši jaunas Augstākās tiesas izveidi. Tomēr šie sasniegumi ir pastāvīgi apdraudēti, un ir daudz mēģinājumu apiet likumus un vājināt reformas. Tas ir radījis būtiskus šķēršļus, kurus ES pasākumi nav spējuši mazināt.

Tāpat arī galvenās pretkorupcijas iestādes, kuras ES palīdzēja izveidot, joprojām saskaras ar grūtībām panākt ietekmi. Visa sistēma, kas veidota augsta līmeņa korupcijas lietu izmeklēšanai, kriminālvajāšanai un iztiesāšanai, ir ļoti nestabila. Lai gan Pretkorupcijas augstā tiesa ir sākusi uzrādīt cerīgus rezultātus, tās efektivitāte, neatkarība un ilgtspēja tiek regulāri apšaubīta. Vēl viens piemērs ir Valsts pretkorupcijas birojs. Lai gan ES politiskais atbalsts ir palīdzējis saglabāt Biroja funkcionalitāti un neatkarību, Birojs ir pastāvīgi apdraudēts un tā nolēmumi ir atkarīgi no tādiem faktoriem kā prokuroru darbība un kriminālistika. Revidenti brīdina – ja viens ķēdes posms ir vājš, visa ķēde nevar pienācīgi funkcionēt.

Vispārīga informācija

Ukraina ir ES Austrumu partnerības valsts un saņem atbalstu no Eiropas kaimiņattiecību instrumenta, kura nosacījums ir tiesiskuma ievērošana. Eiropas Komisija kopš 2014. gada ir atvēlējusi aptuveni 5,6 miljardus EUR makrofinansālās palīdzības (MFA) programmām un 2,2 miljardus EUR – palīdzības programmām. Komisija garantē arī Eiropas Investīciju bankas aizdevumus 4,4 miljardu EUR apmērā. ES ir lielākā līdzekļu devēja Ukrainai.

Īpašais ziņojums Nr. 23/2021 “Augsta līmeņa korupcijas mazināšana Ukrainā: vairākas ES iniciatīvas, taču joprojām nepietiekami rezultāti” ir pieejams ERP tīmekļa vietnē (eca.europa.eu) ES 23 valodās.

Šogad ERP publicēs ziņojumu par ES atbalstu [tiesiskumam Rietumbalkānos](#).

Ar īpašajiem ziņojumiem ERP iepazīstina Eiropas Parlamentu un ES Padomi, kā arī citas ieinteresētās personas, tostarp valstu parlamentus, nozaru ieinteresētās personas un pilsoniskās sabiedrības pārstāvjus. Lielākā daļa no mūsu ziņojumos iekļautajiem ieteikumiem tiek ieviesta.

Kontaktinformācija presei

ERP preses birojs: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeois: vincent.bourgeois@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu - Mob. tālr.: (+352) 691 553 547